

V Bruseli 17. júna 2020
(OR. en)

8927/20

ENFOPOL 144
JAI 500
DROIPEN 42
COSI 101

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	17. júna 2020
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	8605/20
Predmet:	Závery Rady o posilnení finančného vyšetrovania na účely boja proti závažnej a organizovanej trestnej činnosti

Delegáciám v prílohe zasielame uvedené závery Rady v znení, ktoré Rada schválila 17. júna 2020.

ZÁVERY RADY

o posilnení finančného vyšetrovania na účely boja proti závažnej a organizovanej trestnej činnosti

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

PRIPOMÍNAJÚC strategický program EÚ na roky 2019 – 2024¹ a závery Rady z 12. februára 2016 o boji proti financovaniu terorizmu², závery Rady a akčný plán o ďalších krokoch v oblasti finančného vyšetrovania z 9. júna 2016³, závery Rady o oznámení Komisie o ďalších opatreniach na zvýšenie transparentnosti a posilnenie boja proti daňovým únikom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam z 11. októbra 2016⁴,

SO ZRETELOM na preskúmanie⁵ obnovenej stratégie vnútornej bezpečnosti EÚ v polovici jej trvania, v ktorej sa uvádza potreba ďalšieho zlepšenia „*boja proti finančnej trestnej činnosti, praniu špinavých peňazí a uľahčenia vymáhania majetku tým, že sa podporí účinná praktická spolupráca medzi členskými štátmi, ako aj partnerstvá medzi členskými štátmi a súkromným sektorom*“,

PRIPOMÍNAJÚC závery Rady o strategických prioritách v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu⁶, ktoré vychádzajú z nedávnej série správ Komisie o tejto otázke⁷,

BERÚC NA VEDOMIE oznámenie Komisie o akčnom pláne v oblasti komplexnej politiky Únie na predchádzanie praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu zo 7. mája 2020⁸,

S ODKAZOM na rokovania na zasadnutí výboru COSI 21. februára 2020, počas ktorých sa poskytlo usmernenie pre tento súbor záverov Rady,

¹ Strategický program EÚ na roky 2019 – 2024 (EUCO 9/19) o zlepšení spolupráce a výmeny informácií v boji proti terorizmu a cezhraničnej trestnej činnosti

² 6068/16

³ 10125/16

⁴ 13139/16

⁵ 13319/17

⁶ 14823/19

⁷ 11514/19 (+ADD1), 11516/19, 11517/19, 11518/19, 11519/19

⁸ 7870/20

ZDÔRAZŇUJÚC, že finančné vyšetrowanie má pre Európsku úniu mimoriadny význam pri predchádzaní organizovanej trestnej činnosti a terorizmu a v boji proti nim,

BERÚC DO ÚVAHY, že Európska únia výrazne posilnila svoj právny rámec pre boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a pre prístup orgánov presadzovania práva k finančným informáciám⁹. Tento právny rámec sa musí riadne vykonávať s cieľom udržať krok s rastúcou integráciou finančných tokov do vnútorného trhu, vývojom trendov, zvýšením objemu a dômyselnosti podvodov, technologického pokroku a vynaliezavosti páchatel'ov trestnej činnosti, ktorí sa snažia zneužiť akékoľvek nedostatky a medzery v systéme,

UZNÁVAJÚC význam „sledovania toku peňazí“ s cieľom riešiť finančné aspekty organizovanej trestnej činnosti a identifikovať nové stopy pri vyšetrowaní organizovanej trestnej činnosti a BERÚC NA VEDOMIE, že takýto prístup si vyžaduje koordinované opatrenia v širokej škále vzájomne súvisiacich oblastí vrátane vymáhania majetku, využívania virtuálnych aktív (alebo kryptoaktív) a mien s núteným obehom, spolupráce a koordinácie medzi rôznymi finančnými spravodajskými jednotkami (FIU), ako aj ich spolupráce s orgánmi presadzovania práva, daňovými a colnými orgánmi na vnútroštátnej úrovni alebo úlohy Europolu a jeho spolupráce so súkromným sektorom,

⁹ Tzv. 5. smernica o boji proti praniu špinavých peňazí (2015/849, zmenená smernicou 2018/843), smernica o boji proti praniu špinavých peňazí prostredníctvom trestného práva (2018/1673) a smernica o využívaní finančných informácií (1153/2019).

PRIPOMÍNAJÚC, že podľa článku 32a smernice o boji proti praniu špinavých peňazí¹⁰ by členské štáty mali do 10. septembra 2020 zaviesť vnútroštátne centralizované registre bankových účtov, ktorými sa zabezpečí priamy prístup jednotiek FIU k týmto registrom, a že v smernici o využívaní finančných informácií¹¹ sa členským štátom ukladá povinnosť poskytovať priamy prístup k vnútroštátnym centralizovaným registrom bankových účtov úradom pre vyhľadávanie majetku a iným orgánom príslušným pre predchádzanie trestným činom, ich odhaľovanie, vyšetrovanie alebo stíhanie, ktoré určili príslušné členské štáty,

BERÚC NA VEDOMIE, že na základe konzervatívneho odhadu sa predpokladá, že príjmy z organizovanej trestnej činnosti v rámci Európskej únie (EÚ) dosiahli 110 miliárd EUR ročne¹² a že napriek všetkému úsiliu by miera konfiškácie majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti v EÚ mohla byť len 1,1 %¹³,

BERÚC DO ÚVAHY správu Komisie o prepojení vnútroštátnych registrov bankových účtov¹⁴, ktorá viedla k záveru, že prepojenie registrov bankových účtov je technicky uskutočniteľné a bolo by cenným nástrojom pri cezhraničnej spolupráci medzi príslušnými orgánmi, najmä medzi FIU, orgánmi presadzovania práva a úradmi pre vyhľadávanie majetku.

¹⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES, Ú. v. EÚ L 141, 5.6.2015, zmenená smernicou 2018/843.

¹¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1153 z 20. júna 2019, ktorou sa stanovujú pravidlá uľahčovania využívania finančných a iných informácií na predchádzanie určitým trestným činom, ich odhaľovanie, vyšetrovanie alebo stíhanie, Ú. v. EÚ L 186, 11.7.2019.

¹² Pracovný dokument útvarov Komisie: Analýza opatrení spočívajúcich v konfiškácii bez odsudzujúceho rozsudku v Európskej únii, SWD (2019) 1050 final, rozoslaná ako dokument 8627/19.

¹³ Citované z Europolu, *Does Crime still pay? Criminal Asset Recovery in the EU, Survey of Statistical information 2010-2014* (Vynáša ešte zločin? Vymáhanie majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti v EÚ, prieskum štatistických informácií za roky 2010 – 2014), 2016, s. 4.

¹⁴ 11518/19

POUKAZUJÚC NA TO, že spolupráca a tok informácií by sa mohli ešte viac posilniť na vnútroštátnej a európskej úrovni:

- medzi FIU jednotlivých členských štátov,
- medzi FIU a subjektmi súkromného sektora povinnými ohlasovať podozrivé transakcie príslušným FIU,
- medzi rôznymi orgánmi presadzovania práva,
- medzi daňovými orgánmi a orgánmi presadzovania práva,
- medzi FIU a orgánmi presadzovania práva, daňovými a colnými orgánmi na vnútroštátnej úrovni,
- medzi finančnými inštitúciami a orgánmi presadzovania práva,

POUKAZUJÚC NA TO, že niektoré právomoci finančných spravodajských jednotiek nie sú v celej Európskej únii harmonizované, čo by mohlo mať vplyv na schopnosť FIU získať prístup k relevantným finančným a správnym informáciám a informáciám v oblasti presadzovania práva a na ich spoločné využívanie (najmä tých, ktoré sú v držbe povinných subjektov a/alebo orgánov presadzovania práva),

UZNÁVAJÚC rôznorodosť kľúčových zainteresovaných strán zapojených do boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a ZDÔRAZŇUJÚC, že je potrebné, aby orgány presadzovania práva, colné orgány, daňové orgány, úrady pre vyhľadávanie majetku a finančné spravodajské jednotky mali účinný prístup k finančným informáciám a posilnili spoluprácu vo vnútroštátnych a cezhraničných prípadoch,

ZDÔRAZŇUJÚC význam výmeny finančných informácií medzi finančnými spravodajskými jednotkami a orgánmi presadzovania práva, ktorá bude posilnená smernicou o využívaní finančných informácií¹⁵,

¹⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1153 z 20. júna 2019, ktorou sa stanovujú pravidlá uľahčovania využívania finančných a iných informácií na predchádzanie určitým trestným činom, ich odhaľovanie, vyšetrovanie alebo stíhanie, Ú. v. EÚ L 186, 11.7.2019.

UZNÁVAJÚC, že je dôležité, aby subjekty súkromného sektora poskytovali v správach o podozrivých transakciách kvalitatívne informácie finančným spravodajským jednotkám (ktoré im poskytujú príslušnú spätnú väzbu) a aby orgány presadzovania práva mohli žiadať súkromný sektor o informácie v rámci vyšetrovania trestných činov,

A PRETO UZNÁVAJÚC význam vytvárania verejno-súkromných partnerstiev medzi orgánmi príslušnými pre boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a súkromnými subjektmi povinnými ohlasovať podozrivé transakcie s cieľom zlepšiť ich kvalitu a správnosť a zároveň podporovať prístup založený na riziku, a nie ohlasovanie založené na dodržiavaní predpisov,

BERÚC NA VEDOMIE, že v rozhodnutí európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov (EDPS) sa na účely technickej správy siete FIU.net zakázalo spracúvanie osobných údajov Europolu (na základe obáv, pokiaľ ide o osoby, ktoré sa nepovažujú za podozrivé), pričom sa tento zákaz pozastavil na obdobie jedného roka s cieľom umožniť Europolu zabezpečiť plynulý prechod technickej správy siete FIU.net na iný subjekt¹⁶,

PODČIARKUJÚC závery Rady o spolupráci Europolu so súkromnými subjektmi¹⁷ a BERÚC DO ÚVAHY, že súkromné subjekty zohrávajú čoraz významnejšiu úlohu pri predchádzaní trestnej činnosti umožnenej počítačom a v boji proti nej, keďže často disponujú významným množstvom osobných údajov, ktoré môžu byť relevantné pre orgány presadzovania práva,

UZNÁVAJÚC činnosť Europolu pri podpore spolupráce medzi orgánmi presadzovania práva v Únii v oblasti podvodu[...] s verejnými a súkromnými financiami, prania špinavých peňazí, vymáhania majetku, korupcie a falšovania, ako aj pri podpore vyšetrovania zo strany Európskej prokuratúry podľa nariadenia o Európskej prokuratúre¹⁸,

¹⁶ Rozhodnutie európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov z 19. decembra 2019 týkajúce sa technickej správy siete FIU.net Europolom

¹⁷ 14745/19

¹⁸ Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 o zriadení Európskej prokuratúry.

UZNÁVAJÚC význam centra Europolu pre finančnú a hospodársku trestnú činnosť (EFECC),

UZNÁVAJÚC význam platformy EMPACT a význam priority EÚ v oblasti trestnej činnosti „Financovanie trestnej činnosti – pranie špinavých peňazí a vymáhanie majetku“ ako samostatnej priority, ako aj horizontálnej priority vo všetkých operačných akčných plánoch v rámci politického cyklu EÚ,

BERÚC DO ÚVAHY, že virtuálne aktíva zohrávajú čoraz významnejšiu úlohu pri praní špinavých peňazí,

ZDÔRAŽŇUJÚC, že je potrebné účinne vykonávať 5. smernicu o boji proti praniu špinavých peňazí, ktorá sa týka virtuálnych mien a v ktorej sa uvádza zoznam poskytovateľov medzi virtuálnymi menami a menami s núteným obehom, ako aj poskytovateľov služieb peňaženky ako povinných subjektov, a ďalej stavať na tejto smernici,

BERÚC NA VEDOMIE analytickú prácu Komisie¹⁹ a Europolu²⁰, z ktorej vyplýva, že páchatelia trestnej činnosti využívajú na pranie špinavých peňazí a financovanie terorizmu platby v hotovosti, a preto je potrebné preskúmať otázky zníženia hotovostných platieb na úrovni EÚ.

RADA

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY:

- venovali osobitnú pozornosť transpozícii smernice (EÚ) 2019/1153 s cieľom maximalizovať výhody centralizovaných registrov bankových účtov, ktoré sa musia zriadiť do 10. septembra 2020,
- zabezpečili, aby bolo finančné vyšetrovanie ako horizontálna prierezová priorita v platforme EMPACT súčasťou všetkých druhov vyšetrovania organizovanej trestnej činnosti, najmä obchodovania s drogami a strelnými zbraňami, organizovanej majetkovej trestnej činnosti, trestných činov proti životnému prostrediu, prevádzačstva migrantov, obchodovania s ľuďmi, nedovoleného obchodovania s kultúrnymi objektmi vrátane starožitností a umeleckých diel a všetkých ostatných druhov organizovanej trestnej činnosti a aby sa táto priorita uviedla vo všetkých operačných akčných plánoch v rámci platformy EMPACT,

¹⁹ 11514/19 ADD 1

²⁰ Europol „Prečo hotovosť stále kraluje? Strategická správa o využívaní hotovosti zo strany zločineckých skupín ako sprostredkovateľa pre pranie špinavých peňazí“ (2015)

- posilnili spoluprácu a súčinnosť pri vedení finančného vyšetrovania a výmene finančných informácií medzi FIU, úradmi pre vyhľadávanie majetku, colnými orgánmi, daňovými orgánmi a orgánmi presadzovania práva,
- viedli konštruktívnu diskusiu s Komisiou o budúcom prepojení vnútroštátnych registrov bankových účtov s cieľom výrazne urýchliť prístup k finančným informáciám a uľahčiť cezhraničnú spoluprácu medzi príslušnými orgánmi a ich európskymi partnermi,
- spolu s agentúrami v oblasti SVV ďalej podporovali spoločné vyšetrovacie tímy s cieľom odhaľovať pranie špinavých peňazí a odrádzať od neho a vyšetrovať organizovanú trestnú činnosť,
- podporovali svojich aktérov zapojených do priorít platformy EMPACT a operačného akčného plánu (OAP): Financovanie trestnej činnosti – „pranie špinavých peňazí a vymáhanie majetku“, najmä v týchto oblastiach:
 - výmena najlepších postupov a skúseností,
 - spoločné využívanie príslušných finančných informácií,
 - posilnenie spolupráce medzi orgánmi presadzovania práva, colnými orgánmi, daňovými orgánmi, úradmi pre vyhľadávanie majetku a finančnými spravodajskými jednotkami,
 - posilnenie spolupráce s tretími krajinami,
- sa aktívne dobrovoľne a v koordinácii s Komisiou zapájali do prípravy komplexného akčného plánu týkajúceho sa finančného vyšetrovania v nadväznosti na akčný plán prijatý počas holandského predsedníctva v roku 2016²¹,
- spolu s Komisiou a agentúrami v oblasti SVV posilňovali spoluprácu s tretími krajinami pri vykonávaní finančného vyšetrovania.

²¹ 10125/16

VYZÝVA KOMISIU, ABY:

- zvažila posilnenie právneho rámca upravujúceho správu zaisteného majetku s cieľom prípadnej následnej konfiškácie²², zahrnula aj zásadu plánovania zaistenia, poskytla úradom pre vyhľadávanie majetku dodatočné právomoci, napríklad preventívne naliehavé dočasné právomoci zmraziť finančné prostriedky, aby sa zabránilo rozptyľovaniu aktív,
- zvažila doplnenie takéhoto rámca o harmonizovanejší, okamžitý a priamy prístup úradov pre vyhľadávanie majetku do rôznych verejných registrov, ako sú napríklad centrálna katastre nehnuteľností, centrálna obchodná registre, centrálna registre vozidiel alebo centrálna námorná registre,
- čo najskôr našla dočasné opatrenie pre technickú správu siete FIU.net a predložila návrh dlhodobého riešenia pre sieť FIU.net alebo jej nástupcu, ktorým sa zabezpečí účinná spolupráca medzi FIU, ako aj medzi FIU a Europolom, ak je to relevantné²³,
- zvažila ďalšie posilnenie právneho rámca s cieľom prepojiť vnútroštátne centrálna mechanizmy (centrálna registre alebo centrálna elektronické systémy na obnovu dát) členských štátov týkajúce sa bankových účtov, čím by sa urýchlil prístup k finančným informáciám a zároveň by sa uľahčila cezhraničná spolupráca medzi príslušnými orgánmi,
- spolu s členskými štátmi a platformou FIU EÚ pokračovala v zvažovaní možností, pokiaľ ide o mechanizmus koordinácie a podpory, ktorý by podporoval a uľahčoval cezhraničnú činnosť FIU, vrátane potenciálnej väzby medzi týmto mechanizmom a sieťou FIU.net alebo jej nástupcom,

²² Smernica o konfiškácii (2014/42), článok 10 ods. 2 a nedávne nariadenie č. 2018/1805 o vzájomnom uznávaní príkazov na zaistenie a príkazov na konfiškáciu.

²³ Ako sa uvádza napr. v článku 12 smernice o využívaní finančných informácií (1153/2019).

- bez toho, aby bola dotknutá výsadná právomoc členských štátov zvoliť si model pre svoju FIU, ktorý najlepšie vyhovuje ich právnemu a administratívne systému, preskúmala, či by sa aspoň určité aspekty činnosti FIU mohli ďalej upraviť tak, aby umožnili účinnejšiu výmenu informácií, ako sa stanovuje v smernici o boji proti praniu špinavých peňazí, smernici (EÚ) 2019/1153 a akýchkoľvek iných nástrojoch,
- pri skúmaní praxe priamej výmeny osobných údajov so súkromnými subjektmi v rámci svojho preskúmania vykonávania nariadenia (EÚ) 2016/794 vzala do úvahy tieto závery Rady a závery Rady o spolupráci Europolu so súkromnými subjektmi,
- zhodnotila potrebu posilneného právneho rámca na vytvorenie príslušných verejno-súkromných partnerstiev,
- obnovila diskusiu s členskými štátmi o potrebe legislatívneho obmedzenia hotovostných platieb na úrovni EÚ, ako uvádza vo svojom oznámení zo 7. mája 2020 o akčnom pláne týkajúcom sa prania špinavých peňazí,
- zvažila potrebu ďalšieho zlepšenia právneho rámca pre virtuálne aktíva zavedeného 5. smernicou o boji proti praniu špinavých peňazí²⁴, napríklad tým, že sa bude vzťahovať aj na virtuálne meny, ktoré nie sú vymeniteľné za peniaze s núteným obehom, a tak dosiahla lepšie zosúladenie so súčasnými odporúčaniami Finančnej akčnej skupiny (FATF).

VYZÝVA EUROPOL, ABY:

- plne využil potenciál novovytvoreného Európskeho centra pre finančnú a hospodársku trestnú činnosť ako orgánu zameraného na podporu spolupráce medzi orgánmi presadzovania práva v boji proti podvodom, praniu špinavých peňazí, korupcii a falšovaniu, a to pri systematickom presadzovaní vymáhania majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti v celej EÚ aj mimo nej. Vytvorenie Európskeho centra pre finančnú a hospodársku trestnú činnosť (EFECC) a úlohy, ktoré musí plniť, by sa mali primerane odrážať v zdrojoch pridelených Europolu,

²⁴ Smernica (EÚ) 2015/849, zmenená smernicou 2018/843.

- začal prípravné práce zamerané na uzavretie pracovnej dohody o spolupráci s Európskou prokuratúrou s cieľom podporiť jej činnosť pri vyšetrovaní a trestnom stíhaní trestných činov, ktoré poškodzujú finančné záujmy EÚ.

VYZÝVA CEPOL, ABY

- ďalej rozvíjal a implementoval komplexné portfólio odbornej prípravy pre finančných vyšetrovateľov s cieľom dosiahnuť ucelenejšie pochopenie taktík a techník cezhraničného vyšetrovania, ktoré uplatňujú orgány presadzovania práva v EÚ. Táto úloha sa musí plniť v úzkej spolupráci s Europolom a inými príslušnými aktérmi v tejto konkrétnej oblasti trestnej činnosti a jej plnenie by sa malo umožniť pridelením potrebných zdrojov agentúre CEPOL s podporou Komisie.
-